

Reisjärven pohjavesialueiden luokitus- ja rajausmuutokset

Laki vesien- ja merenhoidon järjestämisestä (1299/2004) edellyttää, että Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus luokittelee ja rajaa pohjavesialueet vedenhankintakäyttöön soveltuvuuden ja suojelutarpeen perusteella luokkiin 1, 2, 1E, 2E tai E. Luokitus perustuu vuonna 2015 voimaan tulleeseen lainsäädännön muutokseen (1263/2014, luku 2a). Uuden lainsäädännön myötä kaikkia aikaisemmin luokiteltuja pohjavesialueita tarkastellaan niiden suojelutarpeen ja vedenhankinnan käyttöön soveltuvuuden kannalta kuin ne määriteltäisiin ensimmäisen kerran.

1-luokkaan kuuluvat alueet ovat vedenhankintaa varten tärkeitä pohjavesialueita, joiden vettä käytetään tai jota on tarkoitus käyttää yhdyskunnan vedenhankintaan taikka talousvetenä enemmän kuin keskimäärin 10 m³/vrk tai yli viidenkymmenen ihmisen tarpeisiin. 2-luokkaan luokitellaan vedenhankintakäyttöön soveltuvat pohjavesialueet, jotka pohjaveden antoisuuden ja muiden ominaisuuksiensa perusteella soveltuvat 1-luokan mukaiseen käyttöön. Lisäksi E-luokkaan luokitellaan pohjavesialueet, joiden pohjavedestä jokin pintavesi- tai maaekosysteemi on suoraan riippuvainen (1E, 2E tai E). Aikaisemmin käytössä ollut luokka III poistuu käytöstä ja siihen kuuluvat alueet joko luokitellaan uudelleen luokkiin 1, 1E, 2, 2E tai E tai poistetaan pohjavesialuerekisteristä (POVET). Aiemmin poistetut pohjavesialueet (luokka IV) tarkastellaan uudelleen edellä mainitulla tavalla. Pohjavesialueluokat ilmaistaan jatkossa arabialaisin numeroin, jotta uusien säännösten perusteella luokitellut alueet voidaan erottaa aikaisemmin luokitelluista alueista.

Pohjavesialueiden hydrogeologinen kuvaus ja vedenotto

Kantinkankaan (1169101) pohjavesialue on luode-kaakkosuuntaisen pitkittäisharjujakson osa, joka jatkuu luoteisosastaan Reisjärven pohjalla. Muodostuma on osittain kerrostunut kallioperän heikkousvyöhykkeeseen eli ruhjeeseen. Muodostuman keskiosan aines on vettä hyvin johtavaa soraa ja hiekkaa ja lievealueet ovat hiekkaa ja hienoa hiekkaa. Kerrospaksuudet muodostuman keskiosassa ovat yli 20 metriä. Pohjavettä purkautuu Köyhänjärveen ja Reisjärveen sekä ympäröiville suoalueille. Pohjaveden varsinaisen muodostumisalueen pinta-ala 1,46 km² ja arvioitu antoisuus on 1 000 m³/d. Vuonna 2016 alueelta otettiin pohjavettä noin 325 m³/d.

Vierikangas (1169102) sijaitsee samalla harjujaksolla kuin Kantinkangas. Harjumuodostuma on Köyhänjärven puoleisessa päässä kapea, mutta laajenee laakeaksi, deltamaiseksi muodostumaksi. Vierikankaan eteläisillä lievealueilla on rantavalleja. Pohjaveden varsinaisen muodostumisalueen pinta-ala 1,11 km² ja arvioitu antoisuus on 700 m³/d. Alueen vettä käyttää 6 taloutta.

Köyhänjärven (1169103) pohjavesialue sijaitsee luode-kaakkosuuntaisen kallioperän heikkousvyöhykkeen reunalla. Pääosa pohjavedestä muodostuu ympäröivillä pelto- ja

moreenialueilla. Lisäksi osa vedestä saattaa muodostua rantaimetyksellä. Peltoviljely pohjavesialueella saattaa kohottaa pohjaveden typpipitoisuuksia ja orgaanisen aineen määrää sekä vaarantaa muutoinkin pohjaveden laatua. Pohjaveden kokonaispintapinta-ala 0,05 km², varsinaista muodostumisaluetta ei ole rajattu. Alueen arvioitu antoisuus on 50 m³/d. Alueen vettä käyttää 21 taloutta.

Pesokangas (1169151) on luode-kaakko suuntainen pitkittäisharjujakson osa, joka on osittain kerrostunut kallioperän heikkousvyöhykkeeseen. Harjun keskiosa on karkearakeista vettä hyvin johtavaa ainesta ja lievealueet ovat hienorakeisempia osin silttisiäkin. Harjun kaakkoispää jatkuu savikonalaisena Vuohojärven suuntaan. Peltoviljely alueen vettäläpäisevällä muodostumisalueella kohottaa ennenkaikkea pohjaveden typpipitoisuuksia ja orgaanisen aineksen määrää ja vaarantaa pohjaveden laatua muutoinkin. Pohjavettä purkautuu Vuohojärveen, Kotijokeen, Lintulampeen, Paavolanlampeen sekä ympäröiville pelto-, suo- ja moreenialueille. Pohjaveden varsinaisen muodostumisalueen pinta-ala 4,69 km² ja arvioitu antoisuus on 3 500 m³/d. Alueella on yksi vedenottamo, josta otettiin vuonna 2016 pohjavettä noin 479 m³/d.

Reisjärven pohjavesialueiden uudelleen luokitus ja rajausmuutokset

Kantinkankaan (1169101), Pesokankaan (1169151), Vierikankaan (1169102) ja Köyhänjärven (1169103) pohjavesialueet luokitellaan uuden luokitusmenetelmän mukaisesti 1-luokkaan eli vedenhankintaa varten tärkeiksi pohjavesialueiksi.

Kantinkankaan pohjavesialuerajauksiin on tehty teknisiä tarkistuksia. Muodostuman eteläpuoleinen ulompi raja ei ole kaikilta osin ollut aiemman ohjeen mukainen eikä myöskään vastaa nykyistä suositusta. Sisäraja on tarkennettu siten, että se noudattaa lähtökohtaisesti kivennäismaan rajaa ja vesistöjen rannalla raja kulkee rantaviivan mukaisesti. Syy rajauksien tekniseen tarkistukseen on se, että 1990-luvulla rajat piirrettiin käsin muovikalvolle ja kun myöhemmin rajauksia on siirretty digitaaliseen muotoon, niin rajat eivät ole kohdistuneet alkuperäiseen paikkaansa. Reisjärven pohjavesialueet eivät saa E-merkintää, koska alueilla ei ole suoraan pohjavedestä riippuvaisia maa- tai pintavesiekosysteemejä.

Lisätiedot

Lisätietoja antavat ylitarkastaja Heikki Kovalainen (puh. 0295 038 356) ja geologi Helena Vikstedt (puh. 050 351 3152) Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksesta. Vaihteen puhelinnumero on 0295 038 000.

Oulussa 15. joulukuuta 2017

Pohjois-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus